

geschiedenis en staatsinrichting CSE BB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examiner. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examiner past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examiner ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen. Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 56 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- De vakinhoudelijke argumenten waarvan sprake is in de algemene regel 3.3 moeten voor het vak geschiedenis en staatsinrichting afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijk verantwoorde publicaties.
- Indien in een antwoord 'voorbeeld van een juist antwoord' staat, bevat het antwoord **voorbeelden** van juiste antwoorden. Het is **geen** opsomming van alle denkbare juiste antwoorden.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Staatsinrichting van Nederland

---

1 maximumscore 2

- Bij de tekst 'Leve de Koning!' hoort: monarchie 1
- Bij de tekst 'Maar we willen wel verandering!' hoort: grondwet 1

2 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 3 **maximumscore 1**
Eerst 4, dan 2, vervolgens 1 en ten slotte 3.

Opmerking
Er is maar één juiste volgorde.

- 4 **A**

- 5 **maximumscore 3**

politiek leider	standpunt	afbeelding
Abraham Kuyper	c	3
Herman Schaepman	b	1
Pieter Jelles Troelstra	a	2

indien zes antwoorden juist 3
indien vijf of vier antwoorden juist 2
indien drie of twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0

- 6 **D**

- 7 **maximumscore 1**
het recht op woongelegenheid / bewoonbaarheid van het land

- 8 **D**

- 9 **maximumscore 2**
In gebeurtenis 1 gaat het over de vrijheid van onderwijs.
In gebeurtenis 2 gaat het over de vrijheid van betoging / meningsuiting / demonstratie.
In gebeurtenis 3 gaat het over de vrijheid van godsdienst.

indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0

- 10 **maximumscore 2**
Bij 1 hoort b (= het recht van budget).
Bij 2 hoort d (= het recht van initiatief).
Bij 3 hoort e (= het recht van interpellatie).
Bij 4 hoort c (= het recht van enquête).

indien vier antwoorden juist 2
indien drie antwoorden juist 1
indien minder dan drie antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • uitspraak 1 • uitspraak 3 	1 1
12	maximumscore 1 De fout is: advocaat. Het moet zijn: rechter. <i>Opmerking</i> <i>Alleen als beide antwoorden juist zijn, mag 1 scorepunt worden toegekend.</i>	
13	A	

Historisch overzicht vanaf 1900

14	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is: <ul style="list-style-type: none"> – De bron past bij industrialisatie, omdat industrie nodig is om een oorlogsvloot te maken. óf: – De bron past bij militarisme, omdat de oorlogsvloot een onderdeel is van het leger / een bedreiging vormt voor Engeland. <i>Opmerking</i> <i>Alleen als na een oorzaak een juiste toelichting volgt, mag 1 scorepunt worden toegekend.</i>	
15	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • De foto gaat over: de Eerste Wereldoorlog, • omdat op de foto een loopgraaf te zien is / omdat de uniformen/helmen/bajonetten afkomstig zijn uit de Eerste Wereldoorlog 	1 1
16	B	
17	maximumscore 1 Eerst 1, dan 3 en ten slotte 2. <i>Opmerking</i> <i>Er is maar één juiste volgorde.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
18	maximumscore 3 Bij Republiek van Weimar horen: 2 en 4 en 5. Bij nazi-Duitsland horen: 1 en 3 en 6.	
	indien zes antwoorden juist	3
	indien vijf of vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
19	B	
20	D	
21	A	
22	maximumscore 1 Blitzkrieg	
23	A	
24	maximumscore 2 Bij a hoort 3 (= Nederland). Bij b hoort 1 (= Duitsland). Bij c hoort 4 (= de Sovjet-Unie).	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
25	maximumscore 2 • begrip 4 • begrip 5	
		1
		1
26	A	
27	B	
28	maximumscore 1 Eerst 1, dan 3, vervolgens 4 en ten slotte 2. <i>Opmerking</i> <i>Er is maar één juiste volgorde.</i>	
29	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat ze de gaskamer als een van de weinige mensen overleefd heeft.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 B

31 D

32 maximumscore 2

	juist	onjuist
De kaart gaat over Duitsland vóór de Tweede Wereldoorlog.		x
De Britse, Franse en Amerikaanse zone vormen later samen de BRD.	x	
De vier zones op de kaart worden satellietstaten genoemd.		x

indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0

33 maximumscore 2

Nummer 1, 6, 7 en 8 werden lid van het Warschaupact.

indien vier antwoorden juist 2
indien drie of twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0

34 C

35 maximumscore 3

gebeurtenis	omschrijving	leider
Blokkade van Berlijn	a	3
Bouw van de Berlijnse Muur	b	1
Cubacrisis	c	2

indien zes antwoorden juist 3
indien vijf of vier antwoorden juist 2
indien drie of twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
36	C	
37	maximumscore 2	
	• a = 1989	1
	• b = Polen	1
38	A	
39	A	
40	maximumscore 1 Gebeurtenis 2	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

vraag 2	naar: de Bosatlas van de geschiedenis canon, kaart 32A.
vraag 4	http://www.geheugenvannederland.nl/?nl/items/SFA03:SFA001004931
vraag 5	afbeelding 1: http://nl.m.wikipedia.org/wiki/Bestand:1925_election_poster_SDAP.jpg afbeelding 2: http://www.geheugenvannederland.nl/?nl/items/KDC01:7805718 afbeelding 3: http://www.geheugenvannederland.nl/?nl/items/RA01:30051001474623
vraag 6	http://limpingmessenger.wordpress.com/2012/02/24/nieuw-logo-en-nieuwe-logos-voor-de-pvda/
vraag 7	http://www.geheugenvannederland.nl/?nl/items/SFA03:SFA001012002
vraag 12	naar: http://www.deweekkrant.nl/artikel/2013/juli/26/verdachten_woningovervallen_voor_rechter
vraag 13	naar: http://nos.nl/op3/artikel/496823-het-interview-met-willemalexander-en-maxima.html
vraag 14	naar: Chr. Hatt, 'De Eerste Wereldoorlog', pag. 7.
vraag 15	http://img249.imageshack.us/img249/9981/woicanadiantroopsclimbi.jpg
vraag 16	naar: http://net.lib.byu.edu/~rdh7/wwi/versa/versa2.html
vraag 17	naar: http://kranten.kb.nl/view/article/id/ddd%3A010660742 naar: http://kranten.kb.nl/view/article/id/ddd%3A010735443 naar: http://kranten.kb.nl/view/article/id/ddd%3A010024430
vraag 19	naar: http://www.kinderpleinen.nl/showPlein.php?pInId=1683

- vraag 21 afbeelding 1: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Germans_at_Polish_Border
 afbeelding 2: <http://www.nrc.nl/inbeeld/2011/12/07/zeventig-jaar-na-pearl-harbor/#foto3>
 afbeelding 3: http://farm9.staticflickr.com/8250/8451971614_e43045ea0e_o.jpg
 afbeelding 4: <http://www.geheugenvannederland.nl/?/nl/items/SFA03:SFA022803752>
- vraag 23 <https://plus.google.com/101066629197207071633#photos/101066629197207071633/albums/profile/5737311330532796162?pid=5737311330532796162&oid=101066629197207071633>
- vraag 25 <http://sporothrix.wordpress.com/2010/06/07/potega-propagandy/>
- vraag 27 R. Kok, Documentaire Nederland in de Tweede Wereldoorlog, Zwolle 1989, pag 707.
- vraag 29 G. Mak, reportages uit Nederland, De geschiedenis van meer dan honderd ooggetuigenverslagen, Amsterdam 1991, pag. 266.
- vraag 30 J. Bank, De oorlogskranten, Amsterdam 1994, afl. 43 D-Day, Algemeen Handelsblad 6 juni 1944.
- vraag 32 <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/92/Duitslanddefinitief.png>
- vraag 33 eigen beheer Cito-CvTE
- vraag 34 naar: A. Manning, Onze jaren 45-70, afl. 65 de bewapeningswedloop, Weert 1972, pag. 2060.
- vraag 35 afbeelding 1: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c5>
 afbeelding 2: http://foglobe.com/data_images/main/john-fitzgerald-kennedy
 afbeelding 3: <http://galeri.uludagsozluk.com/13/josef-vissaryonovic-cugasvili-stalin>
- vraag 36 <http://ifthenisnow.nl/sites/default/files/null/gastarbeiders.jpg>
- vraag 39 <http://www.schooltv.nl/weekjournaal/onderwerpen/item/3290853/aanslagen-11-september/>